

عنوان مقاله:

شرایط فقهی، حقوقی ارکان وقف

محل انتشار:

اولین همایش ملی خیر ماندگار (مطالعه و ارزیابی امور خیر در ایران) (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

افسانه کنعانی - کارشناس ارشد تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

مهناز بهرامی - کارشناس ارشد تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی

خلاصه مقاله:

یکی از اعمال نیک و خیری که در جوامع مختلف بشری به دلیل تاثیرات خیر و ماندگارش مورد توجه قرار گرفته است وقف می باشد. وقف لطف بزرگی از جانب خدا نسبت به بندگان می باشد، زیرا راهکاری برای جمع آوری توشه برای جهان آخرت است. در حقیقت وقف صدقه جاریه و دایمی برای انسانها می باشد. پدیده وقف، در دین اسلام پیشینه ای به درازای اصل اسلام دارد و در گذشته و حال، در فرهنگ و تمدن مسلمانان نقشی موثر آفریده است. از زمانی که علم فقه به صورت دانش مستقل در بین مسلمانان شکل گرفت، وقف به عنوان یکی از مهمترین اصول در این دانش مورد توجه و بررسی قرار گرفته و پیرو آن در حقوق مدنی کشورمان نیز جایگاهی را برای شور و بحث به خود اختصاص داده است. علاوه بر حس نوع دوستی و کمک به هم نوع که در ذات و اصل این عمل قرار گرفته، وقف در جامعه ما از رنگ و بوی دینی نیز برخوردار می باشد و جنبه شرعی، فقهی و حقوقی وقف نیز باید مورد توجه باشد تا بتوان این کار خیر را به انجام رساند. به همین دلیل فقها و اندیشمندان شرایطی شرعی را برای صحت و کامل بودن وقف لازم می دانند که در کتاب قانون نیز بدان توجه شده و آن را بیان داشته اند و هدف ما از این پژوهش بررسی و بیان این شرایط می باشد. در این نوشتار که با روش کتابخانه ای اطلاعات جمع آوری شده، به صورت توصیفی، تحلیلی نگاشته شده است و با رویکرد فقهی حقوقی به بیان شرایط وقف می پردازد. از آنجا که تحقق وقف و صحت آن، متوقف بر فرآیندی است که کاملاً به اراده و اقدام شخص واقف مربوط می شود. در عین حال در فقه مواردی وجود دارد که حاکم اسلامی، می تواند در امور موقوفات، دخالت کند. با توجه به این فرآیند وجود شرایطی، لازمه صحت وقف می گردد که فقهایی مذاهب اسلامی در مورد آن صحبت کرده اند و با توجه به شرع به قانونگذاری آن پرداخته اند و اگرچه در بعضی موارد با هم اختلاف نظرهایی دارند اما در کل اتفاق نظر در این موارد پررنگتر است. با توجه به تمامی این امور، بررسی و دسته بندی شرایط وقف یکی از مسایلی است که باید مورد توجه قرار گیرد و موضوع نگارش این پژوهش را ایجاد نموده است. لذا در این پژوهش ابتدا به مفهوم لغوی و اصطلاحی وقف پرداخته شده، سپس انواع وقف را معرفی کرده و بعد از مشخص کردن ارکان و اصول مهم وقف، و تقسیم شرایط فقهی وقف به چهار دسته که عبارتند از: شرایط وقف، شرایط واقف، شرایط موقوف علیه و شرایط موقوفه به بررسی و دسته بندی مهمترین و مشهورترین شرایطی که این اصول برای تحقق عمل وقف باید دارا باشند، پرداخته ایم، و در پایان تاثیرات این خیر ماندگار را در ابعاد مختلف جامعه بیان داشته ایم. و از آنجا که فروش موقوفه و اموال وقفی یکی از مسایلی است که فقها و حقوق دانان آن را مورد توجه قرار داده اند به شرایطی که اجازه فروش مال موقوفه را ایجاد می کند نیز پرداخته شده است. در آخرین گام نتیجه می گیریم که برای تحقق و تکمیل عمل وقف باید شرایط فقهی و حقوقی خاص هریک از اصول ارکان وقف مورد توجه قرار گیرد تا این خیر به انجام رسد.

کلمات کلیدی:

وقف؛ ارکان وقف؛ شرایط فقهی؛ شرایط حقوقی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/624217>

